Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Lausuntopyyntönne 1.9.2022, HE 105/2022 vp

Lausunto hallituksen esityksestä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esityksessä HE 105/2022 vp ehdotetaan muutettavaksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia siten, että tuloverotuksessa ja kiinteistöverotuksessa myös verotuksen päättymisen jälkeen tehdyt muutokset verotukseen tulisivat julkisiksi. Esityksen mukaan muuttuneet verotustiedot tulisivat julkisiksi samassa laajuudessa kuin säännönmukaisen verotuksen tiedot ovat nykyään. Ennakoiden yhteismäärää koskeva tieto esitetään poistettavaksi kokonaan tuloverotuksen julkisista tiedoista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2024, ja sitä sovellettaisiin tuloverotuksen verotustietoihin verovuodesta 2022 alkaen ja kiinteistöverotuksen verotustietoihin verovuodesta 2023 alkaen.

Suomen Yrittäjät kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomessa tämänhetkiset tuloverotuksen ja kiinteistöverotuksen julkiset verotustiedot ovat säännönmukaisen verotuksen tietoja. On totta, että tilanteissa, joissa verotusta on muutettu verotuksen päättymisen jälkeen, julkiset verotustiedot eivät välttämättä vastaa kaikilta osin tosiasiallista verotuksen lopputulosta. Esityksen tavoitteena on parantaa verotuksen julkisten tietojen laatua ja oikeellisuutta ottamalla huomioon verotuksen päättymisen jälkeen verotukseen tehdyt muutokset. Suomen Yrittäjät katsoo, että julkisten verotustietojen tulee olla mahdollisimman oikein ja täsmällisiä ja pitää esityksen tavoitetta julkisten verotustietojen oikeellisuudesta kannatettavana.

Esityksen mukaan muutosverotuksen tietojen julkisuus edistäisi henkilötietojen suojan parempaa toteutumista ja parantaa verovelvollisten oikeusturvaa. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan esitettyä voidaan ainakin joissain määrin pitää kyseenalaisena. SY suhtautuukin esityksessä ehdotettuihin muutoksiin varauksella, sillä SY:n näkemyksen mukaan ei voida pitää yksiselitteisesti selvänä, että ehdotetuilla muutoksilla saavutettaisiin

tosiasiassa sellainen oikeustila, jossa esityksen tavoitteet toteutuisivat nykytilaa paremmin.

Verotuksen oikaisutilanteille on tyypillistä, että verovelvollisella ja Veronsaajien oikeudenvalvontayksiköllä on erilaiset näkemykset oikeasta tulkinnasta, ja kumpainenkin saattaa valittaa verotuksen oikaisua koskevasta päätöksestä. On myös tavanomaista, että veroriidoissa Verohallinnon verotarkastuksessa tekemiä verotuspäätöksiä myöhemmin joko kokonaan tai osittain kumotaan tai muutetaan myöhemmissä muutoksenhakuasteissa. On vaikea nähdä, kuinka esityksen tavoitteet julkisten verotietojen oikeellisuudesta ja verovelvollisten paremmasta oikeusturvasta toteutuisivat tilanteissa, joissa verotarkastuksen perusteella muuttuneet verotustiedot tulisivat julkisiksi, mutta oikaistu verotuspäätös myöhemmin kumotaan verotuksen oikaisulautakunnassa, hallinto-oikeudessa tai vasta korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Tällöin päädyttäisiin tilanteeseen, jossa vastoin esityksen tavoitetta julkisina verotustietoina esitettäisiin tosiasialliseen verotukseen nähden virheellisiä verotustietoja ilman taetta siitä, että muutosverotuksen tiedot olisivat säännönmukaisen verotuksen tietoja millään muotoa vähemmän virheellisiä. Jos verotietojen oikeellisuuden kriteerinä pidetään sitä, että julkisten verotietojen tulee kertoa verovelvollisen verotuksen lopputulos verovelvollisella verovuonna tosiasiassa olleiden tulojen, vähennysten ja muiden veroperusteiden mukaan oikein laskettuna, mikä on asetettu esityksessä lähtökohdaksi, muutoksenhakuprosessin välivaiheiden kiistanalaisten tietojen ennenaikaisen julkaisemisen ei voida katsoa täyttävän asetettua kriteeriä.

Esityksen mukaan muutosverotuksen julkistamisen toisena tavoitteena on edistää harmaan talouden torjuntaa, ja myös Suomen Yrittäjien mielestä tavoite torjua harmaata taloutta on yleisesti ottaen lähtökohtaisesti kannatettava. Harmaata taloutta torjuvaa vaikutusta perustellaan esityksessä sillä, että verotarkastuksen perusteella verotuksen oikaisulla verovelvollisen tuloon lisätty tulo näkyisi verotuksen julkisissa tiedoissa verotettavan tulon ja veron määrän lisääntymisenä. Esityksen mukaan tieto verottamatta jääneen tulon tai muusta syystä jälkikäteen määrätyn veron julkaisemisesta ja tiedon julkistamisesta mahdollisesti seuraava asian käsittely julkisuudessa voisi osassa tapauksia vaikuttaa harmaata taloutta ehkäisevästi. Esityksessä sanottu on mahdollista lukea myös niin, että mikäli verotustiedoissa tapahtuu muutoksia, on verotarkastuksen tuloksen julkistamisella ja asian julkisella käsittelyllä tarkoitus aiheuttaa negatiivisia seurauksia verovelvollisille. Suomen Yrittäjät suhtautuu varauksella siihen, että esityksessä kuvattu pelotevaikutus olisi harmaan talouden torjumista aidosti edistävä keino. Esityksessä otetaan kantaa keinon toimivuuteen toteamalla, että monen harmaan talouden toimijan toimintatapa on sellainen, että verotustietojen julkisuudella ei ole merkitystä päätöksissä ryhtyä lainvastaiseen

toimintaan. Suomen Yrittäjien näkemyksen mukaan muutoksenhaun välivaiheiden virheellisistä tiedoista rehellisesti toimiville verovelvollisille aiheutuvan aiheettoman julkisen mainehaitan riski on suuri, kun samalla on todennäköistä, ettei muutoksen välivaiheiden verotustietojen julkisuudella saavuteta haluttua harmaata taloutta torjuvaa vaikutusta. Ehdotetulla muutoksella tavoiteltu pelotevaikutus ei ole linjassa esityksellä tavoitellun verovelvollisten paremman oikeusturvan kanssa.

Edellä selostettujen seikkojen perusteella Suomen Yrittäjät vaatii esitystä muutettavaksi siten, että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet verotustiedot tulevat julkisiksi vasta sen jälkeen, kun verotusta koskeva päätös on lopullinen eli siihen ei voida enää hakea muutosta.

Näkemyksemme mukaan lopullisen päätöksen edellytys muuttuneiden verotustietojen julkistamiselle olisi omiaan vastaamaan esityksen tavoitteeseen mahdollisimman oikeista ja täsmällisistä julkisista verotustiedoista.

Esityksen mukaan jatkossa julkisia verotustietoja olisivat sekä säännönmukaisen verotuksen tiedot että verotuksen päättymisen jälkeen muuttuneet tiedot. Lisäksi tilanteissa, joissa verovelvollisen verovuoden verotukseen olisi tehty muutoksia useampaan kertaan, olisivat kaikki muutokset nähtävillä. Kun tavoitteena on mahdollisimman oikeat ja täsmälliset julkiset verotustiedot, on näkemyksemme mukaan täysin tarpeetonta säilyttää julkisena sellaisia tietoja, joihin on myöhemmällä päätöksellä tehty muutoksia. **Suomen Yrittäjät esittää esitystä muutettavaksi siten, että julkisista verotustiedoista poistetaan tiedot, jotka ovat lopullisen verotusta koskevan päätöksen myötä muuttuneet.**

Lausuntokierroksella osa lausunnonantajista katsoi, että verotietojen julkisuutta tulisi laajentaa edelleen. Lausunnoissa esitettiin, että julkisuutta tulisi laajentaa verovapaisiin tuloihin, kuten verovapaisiin osinkoihin tai lahjoihin. Vaikka esityksessä todetulla tavalla verotustietojen tietosisällön laajentamista ei lausuttavana olevassa esityksessä ole mahdollista selvittää, tulisi mahdollisiin verotustietojen tietosisällön laajentamiseen tähtääviin ehdotuksiin suhtautua pidättyvästi vastaisuudessakin.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Jukka-Pekka Hellman
veroasiantuntija